

Міністерство освіти і науки України
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Юридичний факультет
Кафедра теорії, історії держави і права та філософії права
Кафедра цивільного права і процесу
Кафедра конституційного, міжнародного і кримінального права
Кафедра господарського та адміністративного права

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 1

27.05.2025 р.

м. Вінниця

*Міжкафедральне засідання
щодо громадського обговорення проєкту освітньо-професійної
програми «Право»
за спеціальністю D8 «Право» СО «Бакалавр»
(проводиться в он-лайн режимі)*

Головуючий Коваль І.Ф.
Секретар Гоцуляк Ю.В.

ПРИСУТНІ:

Коваль І.Ф., декан юридичного факультету, д.ю.н., професор, член проєктної групи ОПП Право; Писарева Е.А., зав. кафедри цивільного права і процесу, к.ю.н., доцент, гарант ОПП Право; Турченко О.Г., зав. кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права, к.ю.н., доцент; Дорошенко Л.М., зав. кафедри господарського та адміністративного права, д.ю.н., доцент; Гоцуляк Ю.В., зав. кафедри теорії, історії держави і права та філософії права, д.ю.н., доцент, член проєктної групи ОПП Право; Краковська А.Є., доцент кафедри господарського та адміністративного права, к.ю.н., доцент, член проєктної групи ОПП Право; Амелічева Л.П., професор кафедри цивільного права і процесу, д.ю.н., професор; Міхайліна Т.В., професор кафедри теорії, історії держави і права та філософії права, д.ю.н., професор; Мовчан Р.О., професор кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права, д.ю.н., професор; Деркач Е.М., професор кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права, д.ю.н., професор; Калаченкова К.О., доцент кафедри господарського та адміністративного права, к.ю.н., доцент.

ЗАПРОШЕНІ:

Ведешина Я.О., здобувачка 1 курсу ОПП Право СО Магістр юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса;

Головащенко В.В., здобувачка 3 курсу ОПП Міжнародне право СО Бакалавр юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса;

Грушко М.В., доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;

Душевська О.В., здобувачка 2 курсу ОПП Право юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса;

Жорнокуй В.Г., професор кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки ХНУВС, к.ю.н., доцент;

Коваленко О.О., завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, д.ю.н., професор;

Красицька Л.В., завідувач відділу науково-правових експертиз Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України, д.ю.н., професор;

Лимар В.В., в.о. зав. кафедри міжнародних відносин і зовнішньої політики Донецького національного університету імені Василя Стуса, д.екон.н., доцент;

Полотнянко О.І., адвокат Ради адвокатів Вінницької області, к.ю.н.

Соболева А.А., здобувачка 4 курсу ОПП Право СО Бакалавр юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса;

Стадник І.М., суддя Вінницького апеляційного суду, доктор філософії у галуззі права;

Порядок денний:

1. Про результати громадського обговорення проєкту освітньо-професійної програми «Право» за спеціальністю D8 «Право».

СЛУХАЛИ: Про результати громадського обговорення проєкту освітньо-професійної програми «Право» за спеціальністю D8 «Право».

ВИСТУПИЛИ:

ПИСАРЄВА Е.А., завідувач кафедри цивільного права і процесу, к.ю.н., доцент, гарант ОПП Право за спеціальністю D8 «Право» зазначила, що на теперішній час здобувачі 3 і 4 курсів СО «Бакалавр» спеціальності 081 «Право» навчаються за ОПП «Право» 2020 р. (з відповідними змінами), а здобувачі 1 і 2 курсів – за ОПП «Право» 2023 р.

Обидві ОПП відповідають Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право, затвердженого та введеного в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 20 липня 2022 р. № 644, і передбачає відповідні загальні і спеціальні компетентності та результати навчання.

У ОПП «Право» було враховано положення наказу МОН України від 13.06.2024 р. № 842 «Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти» у

Стандарті вищої освіти зі спеціальності 081 «Право» і перелік загальних компетентностей було доповнено пунктом 16 «Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності».

Результати проведення внутрішнього моніторингу свідчить загалом про задоволеність здобувачів якістю викладання дисциплін, функціонування освітньо-наукового середовища, можливостями формування індивідуальної освітньо-наукової траєкторії, реалізацією принципів академічної доброчесності. Однак, здобувачами були висловлені деякі побажання та зауваження щодо збільшення підтримки з боку кураторів академічних груп і студентського самоврядування, залучення до викладання більшої кількості практикуючих юристів. Крім того, висловлювалися побажання щодо збільшення курсів ДВВС саме професійної спрямованості.

Опитування представників стейкхолдерів – випускників ОПП «Право», роботодавців – свідчить про високий рівень підготовки здобувачів ОПП «Право» СО «Бакалавр». Так, за даними опитування випускників ОПП «Право» 2024 року 60% респондентів офіційно працевлаштовані, з них 81% - за спеціальністю «Право». Але разом з тим вони також звернули увагу на посилення практичних навичок підготовки майбутніх юристів, збільшення у ОПП кількості ОК професійного спрямування.

Проектною групою ОПП було проаналізовано ОПП «Право» СО «Бакалавр» інших ЗВО, що дало змоги визначити, по-перше, унікальність власної програми, яка полягає, зокрема, у багаторівневій підготовці здобувачів вищої освіти на базі Юридичної клініки ДонНУ імені Василя Стуса, що включає навчання кейсменеджменту, правопросвітницьку діяльність в закладах середньої освіти, надання правової допомоги, в тому числі із застосуванням навичок медіації; формування індивідуальної траєкторії навчання, що передбачає можливість обрання міждисциплінарних сертифікатних програм, програм мініор, що надають додаткову кваліфікацію з інших галузей та/або спеціальностей, а по-друге, звернути увагу на особливості змісту ОПП щодо деяких ОК, які збігаються із пропозиціями стейкхолдерів і можуть бути запроваджені в освітній процес.

Зокрема, у проєкті ОПП «Право» СО «Бакалавр» КНУ імені Тараса Шевченка зазначена нова загальна компетенція «ЗК 19. Здобута на основі отриманих завдань у військовій сфері здатність виконувати належно певні дії на практиці. Оперативна (бойова, спеціальна, індивідуальна) спроможність до виконання конкретних завдань».

Серед ОК ОПП «Право» СО «Бакалавр» КНУ імені Тараса Шевченка, на відміну від ОПП «Право» СО «Бакалавр» ДонНУ імені Василя Стуса, запропоновано «Римське право», «Нотаріат в Україні», «Адвокатура в Україні», «Історія держави і права України», що надає можливості розширити здобувачам коло знань з юридичних дисциплін, напрацювати професійних навичок, опанувати юридичну термінологію.

У проєкті ОПП «Право» СО «Бакалавр» НУ «Києво-Могилянська академія» визначені дві загальні компетенції, які можуть бути забезпечені

окремими, самостійними ОК: ЗК 17. «Здатність грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій професійній дискусії»; ЗК 20. «Здатність робити критичний огляд наукових публікацій з метою дослідження наукової проблеми та формування власної аргументованої позиції». Відповідно, запропоновані окремі ОК «Історія правових вчень», «Історія права і держави України», «Мова права», «Право ЄС».

У проєкті ОПП «Право» СО «Бакалавр» Сумського державного університету зазначена СК «Знання і розуміння особливостей захисту права інтелектуальної власності» та відповідний РН «Володіти базовими навичками захисту прав інтелектуальної власності». В Університеті за вказаною програмою опановують також ОК, які відсутні в ОПП «Право» ДонНУ імені Василя Стуса: «Вступ до права ЄС», «Ораторське мистецтво».

Аналіз ОПП «Право» закладів вищої освіти Подільського регіону, зокрема, Хмельницького національного університету, Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, свідчить про наявність ОК, які також відсутні у ОПП «Право» ДонНУ імені Василя Стуса: «Римське право», «Право соціального забезпечення», «Право ЄС», «Історія політичних і правових учень та основи філософії права», «Правнича професія та правничі інституції», «Правничі дослідження та аналіз», «Правниче письмо та усний виклад думки», «Латинська мова».

Неоднаковим є і розподіл кредитів ЄКТС між основними ОК фахового і професійного спрямування і вибірковими дисциплінами у вище вказаних ЗВО. Цікавою в цьому сенсі є ОПП «Право» Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, де ОК розподілені по таких блоках, як «Обов'язкові освітні компоненти загальної підготовки» (7 ОК, 26 кредитів), «Обов'язкові освітні компоненти професійної підготовки» (25 ОК, 138 кредитів), «Вибіркові освітні компоненти», які складаються з 8 вибірових складників, які викладаються по одному у кожному семестрі (60 кредитів), «Практична підготовка» (4 види практики, 15 кредитів), атестація (1 кредит). Серед вибірових ОК представлені доволі своєчасні дисципліни, зокрема, «Основи юридичної клінічної практики», «Правові основи європейської та євроатлантичної інтеграції України», «Соціальне забезпечення внутрішньо переміщених осіб», «Судова медицина та психіатрія», «Ювенальна юстиція».

Таким чином, проаналізовані ОПП «Право» СО «Бакалавр» містять, в основному, ОК, які передбачені і в ОПП «Право» ДонНУ імені Василя Стуса, а також які відсутні у цій програмі, зокрема, «Римське право», «Право ЄС», «Право соціального забезпечення», «Правничі дослідження та аналіз», «Історія держави і права України та зарубіжних країн» тощо, що може бути доцільним при розробці проєкту ОПП «Право».

Проєктною групою ОПП також було проаналізовано ОПП «Право» СО «Бакалавр» іноземних ЗВО, зокрема, Ягеллонського університету (м. Краків, Польща), де було звернено увагу на широкий спектр вибірових дисциплін для здобувачів, починаючи з першого року навчання; Університету Миколаса Ромеріса (м. Вільнюс, Литва), де акцентовано на тому, що ОП включає

навчання у 210 кредитів ЕКТС на 4 роки навчання (7 семестрів), і нерівномірному розподілу кредитів поміж навчальними семестрами.

Разом з тим, проектною групою ОПП рекомендовано взяти для уваги наступні вибіркові дисципліни, які відповідають сучасним тенденціям розвитку суспільних відносин, викликів, що постають перед цивілізованим суспільством і державами у світі: «Тероризм та зовнішня безпека Європи/Terrorism and Europe's Internal/External Security Nexus», «Глобалізація та міжнародні інститути/Globalisation and International Institutions», «Міграція, біженці та торгівля людьми/Migration, Refugees and Trafficking», «Глобальні антикорупційні інструменти: між законом та реальністю/Global Anti-Corruption Instruments: Between Law and Reality», «Закон про безпеку людини: захист конфіденційності в керованому світі/Human Security Law: Protecting Privacy in an AI-Driven World», «Право і сучасні збройні конфлікти/Law and Contemporary Armed Conflicts», «Екологічне право, зміна клімату та глобальна безпека/Environmental Law, Climate Change and Global Security», «Глобальна протидія відмиванню грошей та профілактиці фінансових злочинів: регулювання та перспективи/Global Anti-Money Laundering and Financial Crime Prevention: Regulation and Perspectives», «Альтернативне вирішення спорів/Alternative Dispute Resolution» при розробці сертифікатних освітніх програм і вибірових дисциплін для формування індивідуальної траєкторії здобувача.

Слід звернути увагу і на те, що згідно з п. 15 ч. 1 статті 62 Закону України «Про вищу освіту» для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, здобувачі вищої освіти можуть вибирати ОК в обсязі, що становить не менше ніж 10 відсотків (на відміну від загального правила – не менш 25%). Відповідно, видається можливість зменшити обсяг циклу дисциплін за вибором здобувачів та збільшити обсяг циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

Крім того, у 2025-2026 н.р. змінюється розподіл навчальних тижнів між семестрами, кожний семестр буде складатися з 17 тижнів, що потребує перерозподілу кредитів ЕКТС між ОК ОПП.

Таким чином, з урахуванням положень законодавства, вимог Стандартів, результатів моніторингу, проведеного аналізу різних ОПП за спеціальністю «Право» проектною групою було розроблено авторський проект ОПП «Право» за спеціальністю D8 «Право», який представлено на громадське обговорення.

КОВАЛЬ І.Ф., декан юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса, д.ю.н., професор, підтримала позицію гаранта ОПП Писаревої Е.А. та зауважила, що проект нової ОПП «Право» СО «Бакалавр» було розроблено і представлено на громадське обговорення як результат проведеного дослідження щодо попиту з боку роботодавців, здобувачів, випускників програми різних років.

Громадське обговорення освітньо-професійної програми «Право» за спеціальністю D8 «Право» СО «Бакалавр» відбулось на базі юридичного факультету ДонНУ імені Василя Стуса (в онлайн режимі) 27 травня 2025 р.

ТУРЧЕНКО О.Г. к.ю.н., доцент, завідувач кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права підтримала пропозицію проєктної групи щодо необхідності введення нових ОК і зауважила, що представлений проєкт ОПП «Право» відповідає професійному стандарту спеціальності D8 «Право», тенденціям підготовки здобувачів вищої освіти СО «Бакалавр».

КОВАЛЕНКО О.О., завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, д.ю.н., професор, зазначила, що представлена ОПП «Право» відповідає Стандарту спеціальності D8 «Право» та сучасним вимогам.

Разом з тим, зауважила до деяких ОК Програми, зокрема, ОК 13 має назву «Адміністративне право і адміністративні процедури», але можливо буде краще, якщо цей ОК буде називатися «Адміністративне право», бо можна розглядати адміністративні процедури як складову адміністративного права. Також ОК 14 «Трудове право і право соціального забезпечення» краще було б розділити на два окремих ОК через зростання ролі соціального забезпечення, попиту на консультації за цим правовим інститутом. Стосовно ОК 11 «Цивільне право (Загальні положення; Речове право; Зобов'язальне право)», можливо, краще повернутися до більш звичної назви «Цивільне право (Загальна і Особлива частини)»

КРАСИЦЬКА Л.В., завідувач відділу науково-правових експертиз Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України, д.ю.н., професор, зауважила на дотриманні авторами проєкту ОПП «Право» встановлених вимог, акцентувала увагу на слушності введення нової ОК 13 «Адміністративне право і адміністративні процедури», але запропонувала уточнити множина чи однина у назві. Також було запропоновано доопрацювати підрозділ ОПП «Працевлаштування» доповненням переліку посад, що можуть займати випускники програми, зокрема, посадою «помічник судді».

СТАДНИК І.М., суддя Вінницького апеляційного суду, доктор філософії у галузі права, випускник аспірантури Донецького національного університету імені Василя Стуса, зауважив, що запропонована програма є індивідуальною, має унікальні особливості. Позитивним є визначення у ОК 11 «Цивільне право» окремих блоків, у ОК 13, крім адміністративного права передбачено також і адміністративні процедури. Проте було зауважено, що доцільно було б передбачити окрему ОК «Міжнародне приватне право». Крім того, доцільно було б також розширити перелік посад у підрозділі «Працевлаштування», зокрема, «інспектор пенітенціарної системи».

ГРУШКО М.В., доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент, позитивно оцінила зміст ОПП, але зауважила, що доцільно було б визначити окремо такі ОК як «Міжнародне приватне право», «Міжнародне гуманітарне право», а ОК 19 «Міжнародне право» перейменувати у «Міжнародне публічне право».

ПОЛОТНЯНКО О.І., адвокат Ради адвокатів Вінницької області, к.ю.н., відзначила введення ОК, яка стосується складання процесуальних документів. Запропонувала розглянути можливість введення окремих ОК «Адвокатура в Україні», «Нотаріат в Україні», «Історія української державності». Також додати у перелік посад для випускників ОПП посаду «юрист-радник в ЗСУ».

ДОРОШЕНКО Л.М., завідувач кафедри господарського та адміністративного права, д.ю.н., доцент акцентувала увагу, що позитивним і своєчасним є введення у ОПП ОК 28 «Корпоративне право», поглиблене вивчення проблематики якого передбачено у ОПП «Право» СО «Магістр».

СОБОЛЄВА А.А., здобувачка 4 курсу ОПП «Право» юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса, підтвердила результати проведеного опитування і наголосила на необхідності посилення практикоорієнтованості навчання через залучення до освітнього процесу практиків, залученості здобувачів до програм академічної мобільності, програми наукового менторства, підтримала включення до ОПП ОК практичної спрямованості, зокрема, зі складання процесуальних документів.

Пропозиції стейкхолдерів відображені в Таблиці 1.

КОВАЛЬ І.Ф., декан юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса, д.ю.н., професор, запропонувала підтримати висловлені пропозиції щодо проєкту ОПП «Право» СО «Бакалавр» за спеціальністю D8 «Право» 2025 року, які були внесені стейкхолдерами, та порушити клопотання перед вченою радою юридичного факультету щодо рекомендації до затвердження освітньо-професійної програми «Право» СО «Бакалавр» за спеціальністю D8 «Право» 2025 року та навчального плану до неї з відповідними змінами.

УХВАЛИЛИ: за результатами громадського обговорення порушити клопотання перед вченою радою юридичного факультету щодо рекомендації до затвердження освітньо-професійної програми «Право» СО «Бакалавр» за спеціальністю D8 «Право» 2025 року та навчального плану до неї.

Результати голосування:

За: 21

Проти: 0

Утрималися: 0

Рішення прийнято одностайно.

Головуючий

Ірина КОВАЛЬ

Секретар

Юрій ГОЦУЛЯК

Таблиця 1

Дата затвердження попередньої редакції ОП 28.06.2024
Терміни громадського обговорення ОП 26.04.2025 – 27.05.2025

ПІБ стейк-холдера	Категорія (НПП, роботодавець, здобувач освіти, випускник)	Науковий ступінь/вчене звання, займана посада (місце роботи)	До якого розділу ОП пропонуються зміни	Попередня редакція розділу	Зміни, що пропонуються	Нова редакція розділу ОП	Примітки
Коваленко О.О.	Стейкголдери	завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, д.ю.н., професор	Каталог компонентів освітньої програми та їх логіко-структурна схема	ОК 11 Цивільне право (Загальні положення; Речове право; Зобов'язальне право) ОК 13 Адміністративне право і адміністративні процедури ОК 14 Трудове право і право соціального забезпечення	ОК 11 Цивільне право (Загальна і Особлива частини) ОК 13 Адміністративне право» Передбачити окремими ОК	Незмінна Уточнено назву ОК 13 Адміністративне право та адміністративна процедура Незмінна	Не враховано

Красицька Л.В.	Стейкголдер	завідувач відділу науково-правових експертиз Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України, д.ю.н., професор	Працевлаштування Каталог компонентів освітньої програми та їх логіко-структурна схема	Посада відсутня у переліку ОК 13 Адміністративне право і адміністративні процедури	Додати нову посаду «помічник судді» Уточнити назву ОК 13 Адміністративне право і адміністративні процедури на предмет множини чи однини написання	Додано посаду «помічник судді» Уточнено назву ОК 13 - Адміністративне право і адміністративна процедура	Враховано Враховано, назва ОК 13 уточнена відповідно до Закону України «Про адміністративну процедуру»
Стадник І.М.	Стейкголдер	суддя Вінницького апеляційного суду, доктор філософії у галузі права, випускник аспірантури Донецького національного університету імені Василя Стуса	Каталог компонентів освітньої програми та їх логіко-структурна схема Працевлаштування	Відсутня Посада відсутня у переліку	Передбачити окрему ОК Міжнародне приватне право Додати нову посаду «інспектор пенітенціарної системи»	Незмінна Доповнено перелік посадою «інспектор пенітенціарної системи»	Не враховано, буде передбачено окремою темою у ОК 11 Цивільне право (Загальні положення; Речове право; Зобов'язальне право) Враховано
Грушко М.В.	Стейкголдер	доцент кафедри	Каталог компонентів	Відповідні ОК не	Додати окремі ОК:	Незмінна	Не враховано

		міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент	освітньої програми та їх логіко-структурна схема	передбачені Передбачено ОК 19 Міжнародне право	«Міжнародне приватне право», «Міжнародне гуманітарне право» Перейменувати ОК 19 Міжнародне право у Міжнародне публічне право	Незмінна	
Полотнянко О.І.	Стейкголдер	адвокат Ради адвокатів Вінницької області	Каталог компонентів освітньої програми та їх логіко-структурна схема	Відсутні	Додати окремі ОК «Адвокатура в Україні», «Нотаріат в Україні», «Історія української державності»	Незмінна	Не враховано, може бути запропоновано як дисципліни за вибором